

مدیر کل

جلال الدین الحسینی مؤید الاسلام
 صاحب امتیاز روزنامه هفتگی
 و یومیه (جبل المتین)
 (عنوان مراسلات)
 طهران خیابان لاله زار
 نایب مدیر میرزا سید حسن کاشانی
 دبیر اداره آقا شیخ یحیی کاشانی
 غیر از روزهای جمعه همه روزه
 طبع و توزیع میشود

یومیه

جبل المتین

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالیانه

طهران ۴۰ قران
 سایر بلاد داخله ۴۵ قران
 روسیه و قفقاز ۱۰ منات
 سایر ممالک خارجه ۳۰ فرانک
 (قیمت يك نسخه ۴۰)

در طهران صد دینار
 سایر بلاد ایران سه شاهی است
 قیمت اعلان سطره
 دو قران است

روزنامه یومیه ملی آزاد سیاسی اخباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعه
 با امضا قبول و در انتشارش اداره آزاد است

دو شنبه ۱ ذی القعدة الحرام ۱۳۲۵ هجری قمری و ۳۰ آذرماه جلالی ۸۲۹ و ۱۶ دسامبر ۱۹۰۷ میلادی

(عهد نامه روس و انگلیس یا نفس آخر ایران)

(راجع بشماره قبل)

در اینجا يك سؤالی میتوان کرد که علت آنکه تا کنون اقدام بچنین امری نمیگردند و امروز بدین خیال افتاده اند چیست؟ سابق چه مانعی در کار بود که حالیه معدوم شده؟ جواب از این سؤال مقدر يك مقدمه لازم دارد تا خوب مطلب معلوم شود — و مقدمه مزبور شناختن معنی دولت واسطه یا دولت پوشالی است البته همه کس دیده است که وقتی میخواهند ظروف چینی و بلور آلات و امثال آنها را که شکستی است در صندوقی نهاده از جایی بجایی بفرستند از ترس آنکه مبادا ظروفی با هم تصادم کرده همه خورد شوند لازم است در بین آنها پنبه یا پوشال بگذارند که محل فشار هر دو طرف واقع شده و مانع از ملاقت آنها بشود و این واسطه باید خودش از جنس آنها نباشد و بقدری نرم و ملایم باشد که هر قدر زور بدو بیاورند تاب بیاورد و فشار بر دارد وار دو سمت مورد صدمه بوده و تحمل نماید و ضمناً هر دو را حفظ کند، دو دولت مقتدر که در نزدیکی هم واقع شوند محال است خیال دست انداری بیکدیگر را نکنند و اگر هم خود در صدد نباشند و قلیع جاریه آنها را تکان دادیم خواهد زد و چون هر دو سخت و سفتند و تحمل فشار از یکدیگر نمیکنند قهراً هر دو ولا اقل یکی از آنها مورد صدمه و اذیت واقع میشوند چاره کار آنها منحصر است بدانکه يك قطعه زمینی را در بین خود مثل پوشال فاصله قرار دادیم هر طوری اسباب فراهم میکنند که عبور از آن سر زمین مشکل باشد و لامحاله این خاک فاصله بیند از دو دولت که در دو

طرفش واقفند ضعیفتر و خرابتر و کم قوه تر باشد و الا اگر او نیز دولت مقتدر تر باشد خودش معارض آنها شده و صدمه خواهد زد و قبول فشار نخواهد کرد — از زمان بسیار بیهی تا کنون این شیوه مرسوم دولت مقتدره عالم بوده است منتهی آنکه سابق چون قوانین و حقوق بین الملل تدوین نشده و دنیا هیچ حساب نداشت سالی صافی هیچ عنوان و بهانه این زمین و خاک پوشال را خراب و بایر مینمودند و مانع از آبادی و عمران اینجا میشدند چنانکه در زمان صفویه همواره یکقسمتی از خاک واقعه قیما بین ایران و عثمانی را بحالت خرابی مینهادند شاه طهماسب اول چون دانست آل عثمان خیال تخطی بایران دارند حکم داد صحرای موش آباد و اطراف انرا یکباره بایر کنند مراعی را آتش زده و محصولات را سوزانیدند تا از برای قشون عثمانی ماکول و علوفه بدست نیاید، روحان در زمان هجوم بوزارت بروسیه مجبور شدند که موافقتی از ملک خود را پوشال سازند بدین سبب شهر شهر مسکو را آتش زد و از برای قشون فرانسه مامن و مسکن زمستانی باقی نگذارند و نا بلیون مجبور بفرار شد — اما امروز که دنیا تا حدی حساب پیدا کرده از برای هیچ دولتی میسر نیست که علاینه از آبادی يك خاکی مانع شود لذا دست بدامن پلتيك زده بانواع تدابیر از ترقی يكملت و آبادی يكملست واسطه مانع شده و ساطط فراهم میکنند که این خاک واسطه بحالت پوشالی بماند و از ترقی عاجز گردد گاهی بقدر يكات مخفیانه اهالی داخله انخاک را بر ضد یکدیگر وادار کرده بجنک و جدال داخلی ملگرا خراب میکنند زمانی بگرفتن امتیازات و شروع نکردن بکار بحالت عطلت مینهند دیری بتهدید و تخلیف کار را عاطل و سر آنها

را کرم میکنند یا بسبب استقرض امر را مشکل میسازند و هرائط و ماهداتی مینمایند که اسباب پریشانی است — بعد از این مقدمه میگوئیم واضح است که روس و انگلیس هر يك دارای قوت و قدرت زیادند و انگلیس تمام سیمیش در این استکه دولت ایرانرا بحالت ضعف نگاهدارد تا حکم یوغالی بین هند و روسیه بوده باشد و تاکنون رنجها برده و زحمتها کشیده و بمقصد خود موفق شده است ابتدای شروع بدین امر در زمان امپراطوری ناپلئون واقع شد که امپراطور مزبور بخيال تسخیر هندوستان افتاد و نماینده بایران روانه کرد تا عقد اتحادی با ایران بسته با تفاق یکدیگر بر هند حمله کنند و فیما بین خود جد از تسخیر قسمت کنند و ایران در انزمان یکی از دول نمره اول دنیا بشمار میامد و میتوانست دوست هزار قشون بدهند هندوستان حاضر کند انگلیسان بدست و یا افتاد اول سفیر بایران روانه کرد و بانواع وعدهای بی امل که منجمه تسلیم در حقوق ایران بر هرات بود ایرانرا از خیال همراهی با فرانسه و حمله بر هند مانع شدند و طوری لاف دوستی و بکجبهتی اظهار نمودند و با طرای یاد شاه پول دادند که همگی هیفته حالات و عاشق اتحاد آنها شدند و قدری انگلیس از اتحاد با ایران فائده برد که تجدید نمیتوان کرد و نه تنها این دفعه اول دفعه بود که انگلیس از ایران منتفع شد بلکه از بدو خیال تسخیر هندوستان که پرتغالیها زحمتها کشیده و چنگ بند کرده بودند و در خلیج فارس چند جزیره و بندر را گرفته و برای مقدمه خیال خود استحکام داده و محل آسایش سفاین و ذخیره تدارکات ساخته بودند ایران آنها را ریشه کن نموده و آب یا می بدستان ریخت و الا ممکن نبود انگلیس با مزاحمت آنها بتواند در هند مالک منفرد باشد — خلاصه از همان ایام که تقریبا یکصد سال میشود انگلیس مصمم شد که ایرانرا ضعیف کند و بحالت یوغالی نگاه دارد چنگ ایران با روس تر همین جا شروع شد و بعد از آنکه قدری ایران را ضعیف کرد باز محض آنکه قوای حربی ایرانرا ناقصتر نماید از طرفی تحریک به گرفتن افغانستان و شهر هرات نموده و از سمتی یار محمد خان را باطنا تقویت کرده دو دفعه هر دفعه یکسال تمام قوت ایران مصروفی هرات شد تا وقتیکه دید کار تمام میشود رسماً مدعی شده و جزائر و بنادر خلیج فارسرا تصرف نموده بالاخره دست ایرارا از هرات یکسره کوتاه و ملیونها خارت بر قوت جنگی ایران وارد آورد ایران بعد از آن حالت مملکت یوغالی صرفی شد و روز بروز از قوتش کاسته و بر عجزش افزوده گردید و تدریجا ثروت داخلی نیز که مایه اعتبار و قوت است بحیل حریف از دست رفته و کار بفلاکت کشید و نهایتاً

مامله را با ایران نمود بلکه با افغان نیز عین همین رفتار را معمول داشته منتهی فرقی که بین ایران و افغان فساد این بود که برای یوغالی ساختن ایران لازم بود قدری از قوتش کاهید و زور شرا کم نمود و بس که افغان بقدری سست و ضعیف و غیر مختل بود که در هسایگی روس محتمل اضمحلال صریح بود و برای آنکه جزء روس نشود و درحالت یوغالی باقی بماند لازم شد قدری از او تقویت کنند تا لقمه روس نشده بحالت واسطه می را دارا شود بنا بر این اند می در انتظام آن کوشید و هر دو را يك حال رسانید چنانکه امروز تقریبا حال ایران و افغان شبیه یکدیگرند و هر دو بمثابه دولت یوغالی شمرده میشوند —

این بود سرو حکمت آنکه تاکنون انگلیس زیر بار تقسیم ایران نرفت و میخواست در بحکالت ناتوانی و بی قوتی بر قرار بماند ، آمدم بر سر اینکه چرا پس امروز ازین روش صریح نظر کرده و پلتیک را تغییر داده و از برای تقسیم حاضر شده است ، علت این تبدل مملکت و تغییر پلتیک بنظر جز دو چیز نماید —

یکی آنکه بعد ها احتیاج ندارد یوشال و واسطه و از طرفی روس یکسره مطمئن شده است رای بسیاری از سیاسیون همین است که میگویند چون روس در جنگ اقصی شرق شکست فاحش خورد و بانقلاب داخله و تغییر سلطنت مستقیده بمشروطه دچار گردید طوری از قوای حریبه اش کاسته شد که تا بیست سال دیگر ممکن نیست بخيال حمله بر هند بیفتد و انگلیس یقین قطعی حاصل کرده است بر اینکه در اینحالت تدبیرات برای سد جاو گیری او کردن و مبالغی زیاد خرج اینکار کردن لازم نیست و در اینموقع اولی آنستکه يك قسمتی از ایران را در تحت تملک در آورده يك ملکی تازه بدست بیاورد الی آخر . . .

لکن بعقیده ما اینخیال چندان صحت ندارد بدلیل آنکه اگر چنین بود لازم نبود دیگر افغانستان و تبت را بهمان حالت یوغالی واسطه قرار دهند و نباید بعدها انگلیس سالی یکصد و بیست هزار روپیه با بر افغانستان بدهد و اگر صرف خیال گرفتن يك ملکی بود نباید در سهم خود قانع بیک مثلث کوچکی بشود و نباید اقدرها بهندیها همراهی کند و اجازت مجلس شوری بدانها داده متخین شانرا رسماً بپذیرد چنانکه در پارلمان انگلیس مذاکره شد و روز نامه طیلس صریح نوشت که برای اصلاح امور هند لازم است مجلسی که اعضایی از اهالی انخاک باشند و با انتخاب معین شوند منقده نمود دویم آنکه چون از ظواهر حالات و ظمور حس ملیت درین اهل ایران و شروع با اصلاحات چنان

مماوم شد و حدس زدند که عن قریب اختلالات داخلی رفع و نواص ملکی اصلاح خواهد شد و ایران ترقی کرده بر حفظ مقام و موقع خود قادر خواهد کردید و بی شبهه هر دولتی که از جلگه شکارچیان خارج میشود داخل در دسته شکارچیان میگردد و احتمال قوی میرود که بعد ازین خمار هند که از طرف روس بود مبدل بایران شود و بدیسی است که اگر ایران اندک قدرتی پیدا کند خطر و تهدیدی بر هند رحلی بخطر بکه از روس حاصل میشود نخواهد داشت لذا صلاح در آن دیدند که علی النقد امبا بی فراهم کنند که ترقی قوری ایران تعویق یابد و چاره اینکار را منحصر دانستند که با روس اظهار اتحاد کرده و جلو خیالات روسرا در ایران رها کنند و از ترس آنکه مبدا وقتی روس تصرفی کرد ادعای مالکیت مطلقه کند قرار دادند که هر وقت لازم شوند دولتین بمصوابدید و مشورت با هم بعملیات بپردازند و بنا برین امر ما بهمان حالت غفلت سابق بقی بودیم این عقد انفساق واقع نمیشد غرض اصلی از این اتحاد آنستکه ما مستقل و مقتدر و مسلط و منظم نگردیم و همیشه زیر فشار بلیتک واقع شویم (بقیه دارد)

خلاصه مذاکرات مجلس دار الشوری

شنبه ۸ ذیحده

امروز مجلس قدری سری بوده بعد از آن در خصوص لایحه که الجمنها نوشته بودند در باب افساد و تقنین امیر بهادر و سمد الدوله و عریضه که بتوسط مجلس بحضور همیونی در این خصوص نمودند مذاکره شد جوابی از مجلس نوشته شد که جواب عریضه را اعلیحضرت بتوسط مجلس باجمنها مرحمت خواهند داشت اظهار شد که از قرار مسومع مسئله سرحدی اغتشاش داخلی بین خود ایلات بود و آن تلگرافات دیروز بان طور که مخاره کرده بودند واقعت نداشت و سردار مقدر هم بی جهت واهمه کرده از ساوچیلای حرکت کرده گفته شد تا یک اندازه همین طور است ولی در هر حال اقدامات لازم است اظهار شد که هنوز بقزاقها پول داده نشد و آنها حرکت نکردند بعضی دیگر گفتند که پول داده شد گفته شد که باید از وزیر جنگ تحقیق شود چند ماده از مجازات که تصصیرات آنها کثیر الاتبلا است از کمیسیون تنقیح لوایح بمجلس آمده دلسه اول ان قرائت شد چند ماده از قانون انطباعات قرائت و تصحیح شد گفته شد که برای سهولت کار بمجلس و گذشتن قوانین خوبست در کمیسیون تنقیح لوایح قوانین آنها را مذاقه و تصحیح نموده بعد بیاید بمجلس و یک روز آقبا ن حجج اسلام تشریف بیاروند که در باب بعضی

از منتهیات عریضه که مجازات و میاساتی برای آنها محض حفظ نظم و انتظام امور مملکتی لازم است مذاکره شوه تا یک قرار کلی بر طبق شرع قرار داده شود که تا در هر مورد باعث معطلی مجالس نشود قرار شد روزی را معین کرده آقبا ن را احضار نمایند در خصوص قشون بنظم جدید مذاکره بمیان آمد گفته شد که باید بطور قرعه و ترتیب آلمان قشون گرفت و بعضی از قشون که فقط همان اسم است آنها را معالی کرده از سر بجای آنها بقرعه قشون جدید تشکیل داد گفته شد که همین قشونی که داریم اینها را باید منظم نمود و آن ترتیب قشون آلمان فلا مشکل است گفته شد که باید در هر دو اقدام شود قرار شد که فردا وزیر جنگ هم در مجلس آمده تا در این خصوص مذاکره شود اظهار شد که ماورین عدلیه و مجلس در تنکابن تحقیق و رسیدگی کرده با حکومت راپورت بحسبانیت متظلمین و ظلم برادر و پسر سپه دار دادند گفته شد باید آنها را احضار کرد بیایند تا در دیوان خانه رسیدگی شود اظهار شد که از طرف دولت برای وارث هفت نفر مقتولین که در وقعه سالار الدوله از اردوی امیر افخم کشته شدند نفری پنجاه تومان وظیفه معین شده است آیا مجلس تصویب میکنند یا نه گفته شد خوبست از واجب سالار الدوله بدهند بعد از مذاکرات اغلب تقویت کردند که بجهت امید واری و تشویق سایرین ضروری ندارد که مجلس این قبیل وجه را صرف نظر کند (مجلس ختم شد)

(خلاصه راپورت انزلی)

امیر اعظم حکمران گیلان روز اول ماه بانزلی تشریف آوردند در وروه با سکه خطاب خیر مقدم قرائت شد بقدریک ربع ساعت با همراهان خود و قزاق و صاحب منصبان نظامی هر حینی که خطاب خیر مقدم قرائت میشد ایستاده گوش میدادند پس از ختم خطاب ووه خطاب را از این ذره بیه قدر گرفته و بدار الحکومه احضار فرمودند ضمنا شرحی مبسوط در ترقی و امنیت مملکت و فواید مشروطیت بیان کردند دیروز هم ملا بابای چاوش را که در ۲۳ رمضان در حین غارت بر پنج تاجار چاوشی میخوانده است و بقدر دو هزار مرد و زن را در آن روز دور خود جمع کرده و در چپاول همراه و فقط برای آنها (بر شامم میرسد) میخوانده مجازات کاملی داده فرمودند باید محرکین را بروز بدی و غرامت مال التجاره تاجار باید داده شود و شخصا هم بتجار وعده صریح داده اند که من حاکم مشروطه هستم و امید وارم قیمت برنج شما را و لو از کیسه خودم هم

باید بشماها برسانم تجار در نهایت امید واری و نظر گذاری از حضور ایشان بر خمی حاصل نمودند در امنیت مملکت و نشر عدل و مشروطه می طبع دارند تا بعد چه شود فرقه مجاهدین اجرت هم عریضتیه بجهت خدمت ایشان تقدیم نمودند شما خواهش کردید تقریری تویخانه خراب و نور خانه بخوروه را هم تقاضا نمایند جواب امید واری هم بفرقه مجاهدین داده شد چنانچه در بیان مدارس هم که خطابه‌های خیر مقدم قرائت کرده بودند آنها را نیز امید وار کردند و عسده دانه نیز بیدار می باشد هم بروقت امتحان نمایند - و کلاهی بادی هم حبیبستان رسیده یا نهایت خوشوقتی مراجعت صکر شد

(لوحه)

(اخبار داخله)

(بشارت)

مجلس اعیان باسقا که جزء اعظم اسالیب مشروطیت و اسطیج شورای ملی هیمنان است عن قریب یا بشارت وجود خواهد تها و روقی از نو عالم ابرایت خواهد داد چنانکه همین ایام از طرف دولت روزگاری و شخص شخص هموز مشغول انتخاب هستند لیکن نظرها مسبوق است که نصف اعضاء آنها را شخص یا بشارت انتخاب میکند و از این بی نظر با تدریج تن از طرفان و بشارت دیگر را از سایر ولایات است و بعد از اتمام انتخابات دولت ملت نیز شروع با انتخاب نطقه خود خواهد نمود و امید داریم این انتخاب چه از طرف دولت و چه از جانب ملت بر محکمترین اساس بنا شده انتخاب شوند کان اشخاص کالی کار دران عالم با شرف محترم بوده باشند و مسئله اسباب جترو و واسطه انگیزی و قلب که مخرب هر جان است در ایتتمل راه نیافته مجلسیکه براسر کلیت مملکت و ویران قوم و د انشوران نمی باشند دائر گردد سایر اجراء تکالیف خود بر بهترین وصفی موقی گردند و آبی تازه بجوی ملک آرند -

توضیح

در نمره ۱۸۷ مزده تشکیل و افتتاح مرخصه علمی (بیمارستان همت) را داده اعازه کردیم که این عمل مرور بعت جتبان منصور الحکما و دکتر ارسطو خان بر قرار شده چون دکتر ارسطو خانرا که یکی از مؤسسان همت است معرفی نکردیم و محتمل است اسباب همتا خود لذتوضیحا میگویم دکتر ارسطو خان تواند حکیم مصلح است و شخصا مالها طیب مخصوص مر بضمخاته روسی بوده و در عملیات بدی صاحب ید طولا و صاحب معلومات و تعلیم میباشد بدیگری اشتباه نشود

(سؤال از وزارت مالیه)

عده زیادی از ارباب حقوق شماها و کتیا باخبرم

(طهران - مطبوعه فاروس)

شکایت کرده اند هستو فیان که هر کدام مواجب و میر یوم مقرر در اند در موقع جیشیه نمودن ابوض باز برسم سابق مطالبه تومانی یکمیا می را میکنند در حالیکه ماوم نسبت این قبض که جایه مید هید چه وقت و چه قدر وصول خواهد شد دور ز انصافی است که از یکمشت بیچارگان که میلی از حقوقشان کسر شده و از سنوات ماضیه نیز برضی که مطلقید در محل مانده الی آخر... تکلیف اداره در این موقع چنان اقتضاء دارد که رسیما از جناب وزیر مالیه این مسئله را پرشش کنیم که آیا گرفتن تومانی یکمیا می قانونی و با اجازه مجلس مقدس و هخص وزیر مالیه است یا غیر ؟ در صورت ثانی مقرر فرمایند که ارباب استیفاء پیرامون این حرکت نکرند و عاجلا بمیقدهای جواب شفاهی هیتمیم -

(اعلان)

بعد از فوت مرحوم حاجی میر محمد علی مجتهد لاریجانی طاب ثراه چند نفر از وارث و غیر وارث بانی شده برای حفظ مقام آن بزرگوار اطاق مقبره در این بابویه بنا نمودند و مخصوص ساختند برای آنکه هر کس از شرکاء این بناء مرحوم شوند در انجا دفن کنند یوم سه شنبه بیست و ششم شوال دختری از حاجی سید ابراهیم نام لاریجانی فوت میکند چنانچه او را بان محل برده جناب حاجی سید مهدی که خود رئیس آن طایفه از سادات لاریجانی و یکی از اعضاء محترم با شرف انجمن مقدس بلویه میزانتند امر بیاز کردن در اطاق مقبره می نمایند متولی مانع شده آقا بنیای فحاشی را میگذارند بدففل را باز نموده داخل اطاق شده میت را دفن می نمایند بدون آنکه احدی از وارث یا شرکاء اطلاع داشته یا راضی بر این امر باشند پس به تمام کسان این میت مدفون به غصب اعلان میشود که هر کس بدون اجازه وارد آن ایوان و مقبره بشود تا قرار قانونی برای این امر داده نشود شرکاء راضی نخواهند بود و مرتکب به لعنت خدا و نفرین رسول گرفتار میشود انشاء الله و هر قدر حکم جعلی یا مشقه تهیه شود صورت مسئله تغییر داده شود حقیقت مسئله عند الله و عند الرسول تغییر نخواهد کرده و عدم رضایت بجسای خود برقرار است

(اعلان)

کتاب محاوره روسی فارسی در مطبوعه پار بیان و در بعضی کتبا یخا نها موجود است قیمت آن با جلد پنجمین از ودهشاهی بیدار می تخفیف داده میشود هرکس کسی در سایر بلاد بخواهد اجرت پست بر آن افزو ده خواهد شد

(حسن الحسینی الکاشانی)